

RAPORT ANUAL

Privind Activitatea

Centrului "Parteneriat pentru Dezvoltare"

Anul 2010-2011

Descriere Scurtă

Centrul „Parteneriat pentru Dezvoltare” este o instituție non-guvernamentală, non-profit care promovează un discurs integrator cu privire la problematica genurilor umane, statutului femeii și egalitatea de șanse pentru femei și bărbați. În 2005 Centrul Național de Studii și Informare pentru Problemele Femeii a fost selectat drept Partener Instituțional pentru Programul Egalitate de Gen și Șanse Egale, finanțat de Soros Moldova. Astfel, Centrul a trecut printr-un proces de reorganizare și reînregistrare ce s-a finalizat cu succes la sfârșitul semestrului trei al anului 2006. Începând cu anul 2006 Centrul „Parteneriat pentru Dezvoltare” a devenit o instituție non-guvernamentală națională ce promovează egalitate de șanse între femei și bărbați, valorile egalității de gen, precum și un centru de advocacy și lobby pentru promovarea politicilor sensibile la gen.

De-a lungul anilor 2010-2011 CPD și-a continuat misiunea de promovare a egalității de gen, ca parte componentă a unei bune guvernări și a unei societăți civile sensibile la gen, în scopul consolidării unui parteneriat autentic de gen în societate. În acest scop, în perioada 2010 – 2011, Centrul „Parteneriat pentru Dezvoltare” a implementat următoarele proiecte:

1. Inițiativa Civică Locală
2. Abilitarea Femeilor din Mediul Rural
3. Program de Dezvoltare în Liderism pentru Femeile din Localitățile Rurale
4. Pledoarie pentru Egalitate de Gen în Procesul Electoral
5. Promovarea Egalității de Gen și Buna Guvernare
6. Laboratorul „Watch-Dog”
7. Dezvoltarea capacităților și activități de informare și de proiectare a materialelor privind egalitatea de gen și violența în familie

Beneficiarii proiectelor în mare parte au fost: femei tinere cu situație economică vulnerabilă, femei din localitățile rurale ce au acces limitat la educație și instruire, copii din localitățile rurale, femei active la nivel local, profesori și educatori, reprezentanții instituțiilor guvernamentale, reprezentanții partidelor politice, lucrători din sfera mass-media, ONG-uri.

Proiectele au avut loc grație susținerii din partea **finanțatorilor**: SOROS Moldova, Oxfam Novib, Sida, Fundația Est-Europeană, The Balkan Trust for Democracy, Ambasada SUA și Comisia Europeană.

Obiective pe termen scurt stabilite în această perioadă au fost:

- Sporirea conștientizării importanței unei abordări echitabile pentru toții membrii societății: femei, bărbați;
- Promovarea valorilor non-sexiste și a paradigmei de gen în activitatea instituțiilor și sectoarelor precum: media, educație, drept, politică, sănătate, economie;

- Reducerea incidenței fenomenelor social distructive, cum ar fi violența de gen, discriminarea de gen și hărțuirea sexuale;
- Îmbunătățirea cadrului legal în domeniul egalității de gen și familiarizarea constituenților cu acesta.

DETALII DESPRE PROIECTELE DERULATE

Titlul Proiectului: *“Abilitarea Femeilor din Mediul Rural”*

Bugetul: 200,922.00€

Finanțatori: Oxfam Novib

Beneficiari: femeii din raioane selectate, grupuri de inițiativă, APL.

Descrierea Problemei: Una dintre aspectele societății în Republica Moldova este percepția alegătorilor că participarea și angajamentul politic este în principal un loc de muncă pentru bărbați. În 2006, CPD a întreprins un studiu reprezentativ național (Barometrul de gen), pentru a evalua nivelul stereotipizării de gen și atitudinile cetățenilor în raport cu problemele de gen. Acesta a arătat că stereotipurile de gen sunt foarte puternic înrădăcinate în mentalitatea cetățenilor Republicii Moldova. De exemplu, 31,5% din respondenți (bărbați și femei), au fost de părerea că în viața publică un bărbat este mult mai potrivit pentru a conduce decât o femeie. În același timp, femeile sunt mai puțin predispuse decât bărbații să aibă libertatea de a combina munca și obligațiile de familie, cu o carieră politică.

În cadrul ultimelor alegeri locale din 2007, CPD a evaluat pierderile de gen la alegeri (diferența dintre procentul de candidați femei și procentul de femei care au fost alese). Ipoteza inițială a fost că într-un proces electoral sensibil de gen, procentul de femei candidate va fi egal cu cel al femeilor alese. După cum s-a dovedit, diferența între femei și bărbați pentru alegerea primarilor a fost de - 5,5%, pentru consilierii locali - 8,1%, iar pentru consilieri regionali de -20%.

Deoarece femeile sunt mai puțin reprezentate în cadrul structurilor formale ale puterii, interesele lor și perspectivele tind să fie neglijate sau mai puțin luate în considerare atunci când se iau deciziile relevante. Astfel, managementul cu privire la dezvoltarea comunității are un nivel înalt al opacității de gen. Resursele comunitare sunt alocate în principal printr-o perspectivă masculină: reconstruirea drumurilor publice, subvenții pentru agricultură dominată de manageri de sex masculine, lucrări publice, cu puțină atenție la nevoile de gen.

Scop și Obiective:

Proiectul a urmărit să ofere femeilor din peste 20 comunități rurale oportunitatea de a dezvolta abilitățile de lideri civici și de a încuraja participarea activă a acestora în cadrul comunităților lor.

Proiectul a fost direcționat către una dintre cele mai stringente probleme ale femeilor din mediul rural din RM - subreprezentarea lor în procesul de luare a deciziilor în cadrul comunității.

Rezultate:

- 200 femei din comunitățile selectate și-au dezvoltat abilități de liderism și sunt capabile și dornice să participe la viața publică;

- Cel puțin 1400 persoane au fost direct implicați sau influențați de către implementarea proiectului în folosul comunității;
- Societatea civilă s-a dezvoltat într-un mod ferm și sustenabil: grupurile comunitare sunt capabile și operaționale;
- 20 comunități rurale au beneficiat de proiecte mici în corespundere cu necesitățile comunității;
- cel puțin 30 % din populație (13 500) din comunitățile antrenate în proiect au beneficiat de rezultatele/ produsele proiectului.

Titlul Proiectului: *Inițiativa Civică Locală*

Bugetul: 26,172.00 USD

Finanțator: Fundația SOROS Moldova

Beneficiarii:

Grupul țintă/Beneficiarii direcți: Reprezentanții APL orașelor Căușeni și Ștefan Vodă, reprezentanți ai Organizațiilor Neguvernamentale.

Beneficiarii indirecti: Cetățenii activi ai orașelor Căușeni și Ștefan Vodă.

Descrierea Problemei: În anul 2008, Centrul „Parteneriat pentru Dezvoltare” a demarat, cu suportul Fundației Soros-Moldova, proiectul „Inițiativa Civică: Căușeni”. Scopul proiectului a fost dezvoltarea abilităților de watch-dog ale societății civile din orașul Căușeni și consolidarea capacităților Primăriei orașului Căușeni de a deveni mai transparentă și deschisă față de participarea cetățenilor.

Proiectul „Inițiativa Civică Locală II” a constituit o continuare a proiectului pilot realizat de către CPD cu suportul financiar al Fundației Soros în perioada 2008-2009 în orașul Căușeni. Deși proiectul pilot a decurs cu unele dificultăți, experiența din orașul Căușeni¹ a fost una destul de utilă și astfel, s-a decis replicarea acesteia în orașul Ștefan-Vodă.

Echipa de proiect a decis asupra acestei abordări pornind de la convingerea că principiile bunei guvernări sunt puse în practică într-un mod mai eficient și rapid atunci când va exista *cerere* (presiune) din partea cetățenilor și *ofertă* (deschidere) din partea autorităților publice locale pentru participarea activă a cetățenilor, în special când autoritățile deliberază asupra celei mai importante decizii ale sale – bugetul.

Data fiind misiunea de bază a CPD, de a promova principiul egalității de șanse în politicile publice din Moldova, echipa de proiect a încercat să sporească înțelegerea importanței acestui principiu (parte a bunei guvernări) și instituționalizarea unor proceduri de bază² ale abordării integratoare a genului (*gender mainstreaming*), așa cum și prevede legislația națională³.

¹ Grupul Civic Căușeni: a monitorizat și evaluat nivelul de conformare a Primăriei Căușeni la norma legală ce ține domeniul bunei guvernări, a elaborat și propus spre elaborare Consiliului Local regulamente interne menite să elimine deficiențele constatate în procesul de monitorizare (proces sabotat deplin de către funcționarii Primăriei), a demarat mai multe acțiuni de pledoarie în favoarea adoptării acestor regulamente (peste 10 demersuri și note informative), a demarat acțiuni publice de colectare a semnăturilor/mese rotunde/repartizarea ghidului cetățeanului activ din Căușeni în cadrul Săptămânii Transparenței. Totodată Grupul Civic Căușeni a acționat în instanța de judecată Primăria orașului Căușeni pentru faptul tergiversării și sabotării punerii în dezbatere a proiectelor de decizie înaintate de către Grupul Civic.

² Spre exemplu elaborarea unor indicatori de bază sensibili la gen, efectuarea analizei de gen a bugetului.

³ Articolul 20 din Legea Nr. 5 din 09.02.2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați stipulează că de competența APL ține: *asigurarea integrării principiului de egalitate între femei și bărbați în politici, programe, acte normative și investiții financiare la nivel local.*

Scop și obiective: Crearea unui cadru favorabil pentru stimularea participării civice a cetățenilor din orașul Căușeni și orașul Ștefan Vodă în cadrul procesului decizional local, în special procesul bugetar, pentru a crește gradul de responsabilizare a APL.

Obiectivele:

1. Consolidarea și intensificarea eforturilor Grupului Civic Căușeni de a face presiune asupra Primăriei Căușeni cu scopul de spori gradul de transparență a acesteia.
2. Replicarea experienței de Watch-dog a Grupului Civic Căușeni în orașul Ștefan Vodă.

Rezultate: Realizarea obiectivelor acestui proiect s-a dovedit a fi destul de dificilă. CPD consideră că rata generală de succes a acestui proiect este de **60%**. Această apreciere este motivată de următorii factori - în mare parte activitățile din proiect au fost realizate (au fost realizate rapoarte de monitorizare, au fost propuse spre aprobare proceduri de sporire a transparenței, au fost create instrumente de transparență), totodată, schimbarea la nivelul transparentizării APL a fost una mixtă (APL Căușeni nu a devenit mai transparentă iar APL Ștefan Vodă a cu siguranță a devenit mai transparentă).

În cadrul proiectului au fost realizate următoarele produse:

- (1) Regulamente privind transparența decizională cât și accesul la informații cu caracter public adoptate de către Consiliile Locale ale orașelor Căușeni și Ștefan Vodă.
- (2) Raport de monitorizare privind aplicarea prevederilor legii privind transparența decizională în cadrul Autorităților Publice ale orașului Căușeni.
- (3) Analiză funcțională și plan de acțiuni privind transparența decizională și accesul la informații realizată în cadrul Autorităților Publice Locale din orașul Ștefan Vodă.
- (4) Pagina web (www.monitorul.md) pentru informații cu caracter public pentru cetățenii din orașul Căușeni parțial funcțională.
- (5) Pagina web a primăriei Ștefan Vodă www.primariastefanvoda.md funcțională.
- (6) Plan al Săptămânii Transparenței realizat.
- (7) Materiale informative în domeniul bunei guvernări pentru cetățenii din orașul Ștefan Vodă realizate și distribuite.

Iar drept rezultate obținute:

- (1) Mai multă informație cu caracter public este mai disponibilă cetățenilor din orașul Ștefan Vodă (buget, taxe locale, utilizarea resurselor bugetare, deciziile consiliului local și dispozițiile primarului cu caracter public, declarații de avere, planuri de acțiuni). *Outcome valabil parțial și pentru cetățenii orașului Căușeni.*
- (2) Mai multe decizii de interes public au fost supuse consultării cetățenilor din orașul Ștefan Vodă (*Cu privire la aprobarea contractului de concesiune a serviciului public de salubritate din orașul Ștefan Vodă, Cu privire la aprobarea Planului de dezvoltare a capacității administrative a autorităților administrației publice a orașului Ștefan Vodă pentru anii 2011-2013, Cu privire la evaluarea performanțelor profesionale ale funcționarilor publici, Cu privire la punerea în aplicare și stabilirea taxelor locale pentru anul 2010, privind aprobarea bugetului orașului pe anul 2011*)
- (3) Un grup minim de 20 de cetățeni din orașele Căușeni și Ștefan Vodă și-au dezvoltat cunoștințe și abilități de a promova principiile bunei guvernări.

(4) Un număr minim de 4 mii de cetățeni ai orașului Ștefan Vodă⁴ (60% din populația orașului) informați despre posibilitățile de participare și consultare a deciziilor în cadrul Autorităților Publice Locale.

Titlul proiectului: *Program de Dezvoltare în Liderism pentru Femeile din Localitățile Rurale*

Buget: 16,815.00 €

Finanțatori: SOROS Moldova și Sida

Beneficiari: femeile din comunitățile rurale din Moldova

Descrierea Problemei: Dimensiunea de gen este un aspect important al activismului civic. Observațiile empirice și studiile efectuate pe populația din RM evidențiază faptul că există diferențe considerabile între manifestările activismului civic, din punct de vedere al dimensiunii de gen. Concluziile majore se referă la faptul că femeile se implică mai mult decât bărbații în activități desfășurate de ONG-uri, dar și în cadrul organizațiilor nonguvernamentale, ca membre ale echipei sau management. Totodată, femeile continuă să fie mai interesate de dezvoltarea comunității în care trăiesc, deși nu întotdeauna acest interes se finalizează cu un demers susținut. Activismul femeilor, în special la nivel comunitar, deseori nu este fructificat. Această deficiență este cauzată de mai mulți factori, printre care: lipsa abilităților necesare, susținere insuficientă sau descurajare din partea familiei și lipsa deschiderii din partea membrilor comunității.

În cazul participării politice, situația femeilor care ar dori sau care ar fi indicat să se implice în procesul electoral este și mai dificilă. Cercetările realizate de către CPD arată fără echivoc că procesele electorale defavorizează candidatele femei. Acest lucru poate fi măsurat prin calcularea „pierderilor de gen” pentru toate tipurile de candidați. Astfel, în anul 2007 diferența de gen pentru funcția de primar a constituit – 5,5%, diferența de gen pentru funcțiile de consilier local a constituit – 8,1%, iar pentru funcțiile de consilier raional acest indice a fost de – 20%.

Abordarea CPD în cadrul programului de instruire în liderism pentru femeile din zonele rurale a avut la bază conceptul de leadership comunitar și politic sensibil la dimensiunea de gen. Acest concept combină ideea de dezvoltare a capacităților de liderism sensibilizate la dimensiunea de gen.

Programul de instruire a avut scopul să consolideze capacitățile personale ale femeilor lidere din zonele rurale pentru a participa cu succes în cadrul alegerilor locale din 2011. Întru realizarea acestui scop, echipa CPD a identificat 3 arii de „intervenție” ale programului:

1. Dezvoltarea capacităților personale de liderism comunitar și politic ale participantelor.
2. Consolidarea grupului de suport al participantelor.
3. Promovarea schimbării pozitive în cadrul comunității.

Echipa CPD a realizat a programul în baza a 3 module după cum urmează:

Modul 1: Dezvoltarea Capacităților pentru Liderism Civic, care și-a propus următoarele obiective:

- Evaluarea personală prin prisma practicilor cheie ale leadershipului de succes
- Identificarea punctelor forte și punctelor slabe personale
- Crearea unei strategii personale de îmbunătățire a calităților de lider

⁴ Estimările sunt făcute în baza datelor zilnice ale voluntarilor care au distribuit și informat cetățenii împreună cu reprezentanții autorităților locale în cadrul Săptămîni Transparenței. CPD a elaborat 3 mii ghiduri ale cetățeanului activ din Ștefan Vodă cît și 3 mii de pliante informaționale.

- Crearea unui plan de acțiune privind dezvoltarea personală continuă a leadershipului

Modul 2: Dezvoltarea capacităților pentru liderism politic. Pe parcursul acestui modul, participantele:

- s-au familiarizat cu noi abordări și tendințe în liderismul politic feminin
- și-au apreciat propriul stil de liderism
- și-au identificat punctele forte și punctele slabe din profilul personal de lider
- au exersat noi abilități necesare participării politice
- au făcut schimb de experiență și bune practici ale activității politice desfășurate de alte participante
- au elaborat noi strategii și tactici de lucru cu alegătorii
- și-au îmbogățit cunoștințele tehnice cu privire la sporirea fondurilor, discursul politic și vizibilitatea publică
- s-au familiarizat cu modalități de realizare a analizei de gen în contextul politic local

Modulul 3: Elaborarea și managementul proiectelor comunitare. Obiectivele modului:

- Participantele și-au dezvoltat capacitățile și cunoștințele de elaborare a unei propuneri de proiect utilizând metoda matricei Logice (LFA -Logical Framework Approach).
- Participantele au elaborat o propunere de proiect reieșind din contextul comunității sale.

Rezultate: CPD a realizat activități prin care participantele au putut depista dinamica relațiilor de gen în echipe sau în grupul lor de sprijin. Totodată, la nivel operațional, programul de instruire a fost conceput din 3 părți: sesiuni de instruire (două sesiuni 3 zile fiecare), sesiuni practice (perioade în care participantele aplică în comunitate cele învățate) și sesiuni de evaluare (în cadrul cărora formatorii evaluează progresul participantelor). Prezentăm activitățile ce au avut loc prin prisma modulelor sus menționate:

În cadrul Modulului I, participantele au avut de realizat o sarcină practică, care a constat în identificarea și analiza unei femei lidere din cadrul comunității. Prin această sarcină, echipa de realizare a proiectului urmărea scopul de a determina cum participantele pot identifica o persoană puternică în comunitate, cum analizează modul în care aceasta a acționat și s-a dezvoltat în calitate de lideră, cum a interacționat cu oponenții, cu susținătorii etc.

În cadrul Modulului II, participantele au avut de realizat un studiu al alegătorilor din circumscripția electorală. Efortul participantelor urma să fie axat pe câteva dimensiuni:

- (1) identificarea problemelor de bază ale alegătorilor,
- (2) determinarea gradului de cunoaștere/acceptare a participantei.

Realizarea analizei de către participante urma să fundamenteze strategia electorală: mesajul, elementele de platformă electorală, grupurile țintă de alegători, materialele de campanie.

În cadrul Modulului III din cadrul programului, s-a decis ca participantele să realizeze adițional sarcinile practice standard (elaborarea propunerii de proiect) și o analiză a nivelului de bună guvernare din comunitatea participantei. Procesul de analiză presupunea:

- (1) analiza nivelului de acces la informații cu caracter public,
- (2) analiza nivelului de participare a cetățenilor în adoptarea deciziilor de importanță comunitară,
- (3) analiza capacităților instituționale ale APL în vederea alicării în practică a principiilor de bună guvernare,
- (4) nivelul de implicare ale grupurilor de inițiativă/ONG-urilor în mobilizarea cetățenilor sau în adoptarea deciziilor.

Analiza participantelor a culminat cu elaborarea unor recomandări pe care participantele să le integreze în platforma electorală și/sau să le integreze în propunerea de proiect din cadrul programului.

În total circa 40 participante au realizat analize ale nivelului de bună guvernare în cadrul comunității. Restul participantelor au realizat parțial (cel puțin așa au menționat) și urmează să acorde mai multă atenție acestui domeniu după finalizarea campaniei electorale.

Titlul Proiectului: *Pledoarie pentru Egalitate de Gen în Procesul Electoral*

Bugetul: 20769,43 USD

Finanțatori: Fundația Est-Europeană

Beneficiari: persoane din ONG-uri din regiuni și din Chișinău interesate de problematica de gen

Descrierea Problemei: În anul 2006, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, lege care conține norme menite să promoveze/asigure șanse egale și în procesul electoral. Astfel, legea obligă cei mai importanți actori electorali (partidele politice, instituțiile mass-media, instituțiile electorale) să asigure respectarea principiului egalității de șanse pentru femei și bărbați în procesul electoral. Monitorizarea de către CPD a alegerilor locale din 2007 cât și a celor parlamentare din 2009 din perspectiva de gen a arătat că legea în cauză, nu a contribuit semnificativ în asigurarea șanselor egale în procesul electoral, iar actorii electorali au ignorat în mare parte prevederile ale legii. Spre exemplu, după 3 ani de la adoptarea legii, procentul de femei candidate în alegerile parlamentare din 2009 a fost mai mic cu cel din 2005 (28,5% respectiv 29%).

Beneficiari: La activitățile de instruire și informare (seminare, training-uri, mese rotunde, concursuri etc.) au participat 2000 de persoane, dintre care 1372 femei și 628 bărbați. În activități stradale, campanii de informare “de la ușă la ușă”, alte acțiuni de mobilizare locală au fost implicate circa 9200 de persoane.

Scopul proiectului a fost de a contribui la respectarea și promovarea principiilor șanselor egale în alegerile parlamentare din 2009 și 2010.

Obiectiv 1. Determinarea partidelor politice și instituțiilor mass-media să se angajeze public în promovarea activă a șanselor egale și a principiilor egalității de gen în procesul electoral.

Obiectiv 2. Dezvoltarea capacităților interne a partidelor politice pentru includerea dimensiunii de gen în ofertele electorale și promovarea activă a șanselor egale în cadrul procesului electoral (*realizat în 2009 cu suportul FSM și în 2010 cu suportul FEE*).

Obiectiv 3. Sporirea gradului de conștientizare a cetățenilor cu drept de vot privind importanța aspectelor de gen în cadrul procesului electoral (platforme sensibile la gen și promovarea femeilor din partide pe listele electorale). (*Realizat cu suportul FSM în 2009 și în 2010 cu suportul FEE*)

Obiectiv 4. Monitorizarea și evaluarea alegerilor 2009 și 2010 prin prisma dimensiunii de gen.

Rezultate: Cumulativ, 77%⁵ din obiectivele planificate pentru realizarea scopului proiectului au fost realizate. Obiectivul (1) a fost realizat în proporție de 60%. Obiectivul (2) a fost realizat în proporție de

⁵ Aceste cifre reprezintă o apreciere a echipei CPD în baza procesului de monitorizare și o medie a procentului de realizare a tuturor obiectivelor.

80%, obiectivul (3) a fost realizat în proporție de 70% și obiectivul (4) a fost realizat în proporție de 100%, iar proiectul în general a avut o rată de succes de 70%.

Realizarea proiectului a contribuit la o mai mare vizibilitate a dimensiunii de gen ca principiu intrinsec al unui proces electoral liber și corect. Deși nu putem susține că activitățile din cadrul proiectului au determinat semnificativ actorii electorali să atribuie mai multă importanță principiului șanselor egale, însă considerăm că ia făcut mai sensibili la acest aspect. Acest fapt a fost demonstrat prin faptul că mai multe partide au inclus în platforma electorală prevederi specifice femeilor sau au făcut referință la respectarea principiului egalității de șanse. În 2010, PLDM a propus drept inițiativă legislativă introducerea unei cote de reprezentare pe listele de candidați. Iar CEC a inclus (la insistența CPD) egalitatea de gen drept principiu ce trebuie de respectat atunci când a adoptat regulamentul privind reflectarea campaniei electorale.

Titlul Proiectului: *Promovarea Egalității de Gen și Buna Guvernare*

Buget: 19,350.00 €

Finanțatori: The Balkan Trust for Democracy

Beneficiari: membri ai comunităților selectate, APL

Descrierea Problemei:

În timpul alegerilor locale din 2007, probleme cum ar fi transparența și participarea comunității au reprezentat subiect ce a trezit un deosebit interes atât candidaților politici cât și alegătorilor. Această observație a fost făcută în timpul unui proiect de monitorizare a alegerilor coordonat de Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare (CPD). Odată ce CPD a analizat în detaliu datele obținute din monitorizare, am identificat că unul dintre aspectele cele mai importante pentru alegători a fost modul în care fondurile publice au fost cheltuite de către autoritățile locale. În ciuda promisiunilor de asigurare a unui grad mai înalt de transparență, cei mai mulți dintre candidați nu au putut oferi o viziune clară asupra modului în care vor asigura transparența procesului bugetar în comunitatea lor. După o perioadă de mai mult de 2 ani de la alegerile locale, situația în ceea ce privește transparența și participarea cetățenilor nu s-a îmbunătățit. Atât administrațiile publice locale cât și cetățenii nu a putut trece de la procesul de “a dori mai multă transparență la cel de a “obține”. Administrația publică locală nu are proceduri specifice de transparență și cetățenii nu sunt suficient de vigilenți pentru a cere în mod sistematic de la administrația pe care au votat-o un nivel ridicat de transparență și un proces deschis de luare a deciziilor. Obiectivul acestui proiect este de a crea un cadru, în care premisele de mai sus de transparență vor fi abordate.

Scopul proiectului a fost de a elabora și implementa un model de participare a comunității⁶ în 3 orașe din RM. Scopul a fost atins prin realizarea următoarelor obiective:

⁶ Când vorbim despre modelul de participare a comunității noi ne referim la:

(1) Proceduri specifice pentru administrația publică locală care va oferi eficient informație pentru rezidenții săi cu privire la modul în care funcționează (**Transparență**).

(2) Proceduri specifice a autorităților publice locale care pot comunica eficient cu locuitorii săi cu privire la inițiativele acestora. Modulile în care administrația publică locală colectează și ia în considerare observațiile și opiniile membrilor comunității (**Participarea comunității**).

(3) Proceduri specifice privind modul în care administrația publică locală face informațiile publice disponibile membrilor comunității la cererea acestora (**Accesul la informația de interes public**).

1. Dezvoltarea capacității a 3 Administrații Publice Locale din Moldova prin elaborarea și implementarea modelului participative al comunității și promovarea egalității de gen în cadrul politicilor locale.
2. Creșterea nivelului de cunoștințe a membrilor din 60 comunități din cele 3 orașe selectate cu privire la modul participative al comunității și dezvoltarea abilităților de Watch-Dog pentru a asigura o guvernare corectă și participativă.
3. Creșterea nivelului de conștientizare a modelului participative al comunității în cadrul a 6000 membri din organizațiile din cele 3 orașe selectate

Rezultate:

- (1) Patru administrații publice locale din cele 3 orașe selectate au dezvoltat și, parțial, aplicat procedurile de transparență în activitatea lor.
- (2) Patru administrații publice locale au dezvoltat capacitatea pentru a deveni mai transparente și de a asigura participarea egală a bărbaților și femeilor.
- (3) Cel puțin 40 de reprezentanți ai societății civile locale, și-au dezvoltat cunoștințe și abilități intermediare în domeniul buneii guvernări.
- (4) Celor puțin 30% din cetățeni (3000, în fiecare oraș) li s-au oferit informații relevante cu privire la modul cel mai eficient de a se angaja și de a participa la luarea deciziilor la nivel local și putem presupune că cel puțin 10% din cetățeni sunt conștienți de procedurile recent adoptate cu privire la transparență și bună guvernare.

Titlul Proiectului: *Laboratorul Watch-Dog*

Bugetul: \$21,167.40

Finanțatorii: Ambasada SUA în Republica Moldova

Beneficiari: membri din comunitățile selectate, APL

Descrierea problemei: Transparența și participarea comunității au fost subiecte de mare interes atât pentru alegători cât și candidaților politici în alegerile locale din 2007. CPD a făcut această observație în timp ce implementa în cadrul alegerilor un proiect de monitorizare, descoperind faptul că modul de gestionare a fondurilor publice de către Autoritățile Administrative Locale reprezenta preocuparea de top a alegătorilor. În pofida promisiunilor de creștere a transparenței, majoritatea candidaților nu au putut da o viziune clară privind asigurarea transparenței procesului bugetar în comunitățile lor.

După mai mult de 3 ani după alegeri, situația privind transparența și participarea cetățenilor nu s-a îmbunătățit. Administrațiile Publice Locale (APL) și cetățenii nu au putut trece de la procesul de “a dori”

(4) Proceduri specifice în care activitatea administrației publice locale este efectuată într-un mod măsurat și evaluat, care permite analiza cantității de resurse pentru a efectua sarcini specifice și a determina responsabilitățile asumate de indivizi pentru aceste activități. (**Responsabilitate**),

(5) **Egalitatea de Gen** este încorporată în toate politicile majore la nivel local pentru a se asigura că atât femeile cât și bărbații beneficiază de resursele și serviciile locale.

(6) Membrii comunității care conștientizează drepturile lor de participare sunt capabili de a le exprima pe deplin într-un mod sistematic.

mai multă transparență la procesul de “a obține”. Administrația Publică Locală nu are proceduri specifice privind transparența și cetățenii nu sunt suficient de vigilenți pentru a cere într-un mod sistematic de la administrația pe care ei au votat-o, un nivel ridicat de transparență și un proces deschis de luare a deciziilor.

În 2008, CPD a demarat un proiect pilot de inițiativă civică locală și a lucrat îndeaproape cu un grup din comunitatea Căușeni. Grupul (numit acum Grupul Civic Căușeni) a devenit foarte activ în abordarea problemelor legate de transparență și de participarea cetățenilor. Grupul Civic a monitorizat nivelul de transparență a Administrației Locale, a elaborat propuneri specifice privind reglementările interne în vederea îmbunătățirii nivelului de transparență și le-a prezentat Consiliului Local spre aprobare. De asemenea, Grupul Civic a organizat o Săptămână a Transparenței, unde cetățenii au fost informați cu privire la drepturile lor de transparență. Drept rezultat al eforturilor de lobby al Grupului Civic, autoritățile locale au început să publice mai multe date privind bugetul și deciziile viitoare (www.monitorul.md). Cu toate acestea există încă un drum lung de parcurs, această experiență relevând importanța dezvoltării rădăcinilor capacităților de *Watch-Dog*, în scopul de a promova transparența pe termen lung și atitudine de colaborare în cadrul locale autoritățile.

Scopul proiectului a fost de a consolida buna guvernare în cadrul a 10 comunități din Moldova, prin dezvoltarea capacităților înrădăcinate de *Watch Dog* în ONG-uri din Moldova.

Obiectiv 1:

La sfârșitul proiectului de 12 luni, membrii a 10 ONG-uri vor avea cunoștințele necesare și expertiză îndeajuns pentru a efectua cu succes o inițiativă în domeniul Watch

Obiectiv 2:

Consolidarea a cel puțin două domenii de organizare (Buna guvernare, Practici de Implementare și Management, Managementul Resurselor Umane, Management și Sustenabilitate Financiară, Programe și proiecte focusate pe alegători, Crearea de contacte, Susținere, Mass-media și promovare) în 10 ONG-uri.

Rezultate: Sustenabilitatea proiectului s-a realizat prin:

(1) ONG-urile au fost încurajate și susținute să promoveze modificări la nivel procedural; Administrațiile Publice Locale, prin urmare, trebuie să asigure buna guvernare în mod continuu. De exemplu: Administrațiile Publice Locale trebuie să consulte întotdeauna deciziile cu cetățenii, înainte de adoptarea acestora. Anual APL-urile vor trebui să elaboreze un raport privind transparența în procesul decizional. Elaborarea sau îmbunătățirea paginii web pentru accesul mai simplu la toate datele publice.

(2) ONG-urile au beneficiat de instrumente de lucru specifice, ușor de aplicat, cu privire la politica de *Watch Dog* pe care le pot folosi în mod sistematic. De exemplu: în fiecare an, ei pot emite un raport sau rapoarte alternative privind transparența în procesul decizional.

(3) CPD a ajutat ONG-urile să dezvolte capacitățile organizatorice astfel încât acestea au devenit mai consolidate și viabile.

(4) Proiectul s-a încheiat cu un modul special pe proiecte și programe de *Watch Dog*, în scopul de a asigura faptul că ONG-urile au o viziune pe termen lung cu privire la modul în care pot continua efortul lor de *Watch Dog*.

Titlul Proiectului: *“Monitorizarea Alegerilor și Educarea Alegătorilor din Moldova – Consolidarea Capacităților și rețelelor internaționale”*

Finanțatori: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova

Descrierea Activităților: În cadrul proiectului dat CPD s-a implicat la desfășurarea următoarelor componente ale proiectului:

1. Masă rotundă internațională cu privire la educarea alegătorilor, organizată împreună cu European Exchange
2. Campanie Media de Promovare
3. Campanie on-line de educare a alegătorilor

Scop și Obiective:

Obiectiv1: Obiectivul mesei rotunde internaționale a fost sporirea rolului organizațiilor societății civile în consolidarea angajamentului civic a cetățenilor în procesul electoral în țările din UE și EEC.

Obiectiv2: Un alt obiectiv al mesei rotunde a fost de a crea un cadru bun de comunicare, în scopul de a oferi participanților oportunitatea de a găsi noi posibilități pentru rețeaua organizațiilor societății civile de monitorizare a alegerilor și de educație electorală pentru a iniția un dialog post-electoral între ONG-uri din diferite țări, precum și, între autorități și ONG-uri cu privire la reformele electorale.

Obiectiv3: Obiectivul principal al campaniei „Contăm, deci Votăm” a fost motivarea tinerilor alegători să participe la alegerile locale din 5 Iunie și să fie conștienți de alegerea pe care o fac prin găsirea unei informații adăugătoare despre candidați și platforma electorală etc.

Rezultate:

Proiectul a constituit din **12 prezentări** oferite de către reprezentanții ONG-urilor din cele 5 țări participante. Acesta a întrunit **22 reprezentanți a ONG-urilor din Moldova**, creând împreună cu ceilalți participanți **o rețea internațională** de ONG-uri preocupate de problematicile alegerilor. În cadrul acestei rețele au fost implicați și autorități publice relevante din fiecare țară.

De-a lungul proiectului au fost elaborate **3 video** spot-uri care au fost promovate la mai multe posturi TV, fiind susținute de o amplă campanie de promovare on-line.

Rezultate pe canale de promovare:

Grup Facebook “Contam, deci VOTam!”:

- Numărul membrilor până la ziua Alegerilor (5 Iunie) – 507 persoane;
- Peste 25 de postări și sute de reacții și comentarii la diferite postări;

Facebook fanpage “Contam, deci VOTam!”:

- 161 persoane au apreciat și partajat pagina prietenilor;
- Peste 10 000 persoane au vizualizat informația de pe pagină;
- 345 persoane diferite au fost activi și receptivi la informația care apărea pe pagină;
- 50 persoane, în mediu, au vizitat zilnic pagina și au fost active, înregistrându-se un număr maxim de vizitatori (98), la data de 27 Mai, Vineri (ziua în care a fost lansat al doilea spot);
- Segregând în bază de sex vizitatorii, aproximativ 51% au fost femeii și 49% - au fost bărbați;
- Majoritatea vizitatorilor aveau vârsta cuprinsă între 18 și 24 ani. (35 % din nr. Total al femeilor și 26% din nr. bărbaților);

- Vizitatorii au fost din 11 țări, majoritatea fiind din Moldova (85 %), dar de asemenea au fost vizitatori din România, Italia, Spania, SUA, Tunisia, Marea Britanie, Suedia etc.

Grup Facebook “Eu voi vota pe 5 iunie! Tu?”:

- Grupul a fost orientat spre motivarea participanților la alegeri;
- Numărul membrilor până la ziua Alegerilor – 403 persoane;
- Peste 50 postări cu diferită informație referitoare la drepturile alegătorilor, proceduri etc.

Odnoklassniki.ru grupă “Contam, deci VOTam!”

- Grupul a fost orientat spre promovarea video spoturilor, precum și ideilor privind importanța votării;
- 616 membri active până la Ziua Alegerilor.

Cont Twitter @contamdecivotam

- 105 persoane au urmat contul până la Ziua Alegerilor;
- Aproximativ 30 tweed-uri cu link-urile spre diferite evenimente și informație utilă privind alegerile;
- Aproximativ 7 tweed-uri au fost de repetate ori re-postate de alți utilizatori, de aceea este dificil de estimate numărul real al beneficiarilor.

Cont Youtube a “contamdecivotam”

- 3 video spoturi au fost postate;
- 35 de abonați;
- Cel puțin 28 000 vizualizări pe youtube. Este foarte dificil de calculate numărul exact de vizualizări unice , întrucât toate spoturile au fost utilizate de asemenea de alte conturi.
- Cel puțin 9 000 vizualizări pe www.protv.md. Este un website de noutăți care de asemenea a postat spoturile.